

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Kuchynky a soudců JUDr. Václava Roučky a Mgr. Jaroslava Škopka v právní věci **žalobce: MVDr. J.Z., zastoupeného Mgr. Bc. Ivou Jónovou, advokátkou se sídlem Masarykova 95, Ústí nad Labem,** proti **žalovanému: Krajský úřad Plzeňského kraje, se sídlem Škroupova 18, Plzeň, za účasti** osob zúčastněných na řízení: **1) D.K., a 2) město Manětín, se sídlem Manětín 89, Manětín,** v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 9. 2014, čj. ŽP/7712/14,

t a k t o :

I. Rozhodnutí Krajského úřadu Plzeňského kraje ze dne 3. 9. 2014, čj. ŽP/7712/14, a rozhodnutí Městského úřadu Rokycany ze dne 20. 5. 2014, čj. MeRo/556/OŽP/14-10, s e z r u š u j í a věc s e v r a c í k dalšímu řízení žalovanému.

II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 17.600,- Kč k rukám jeho zástupkyně Mgr. Bc. Ivy Jónové do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

III. Žádná z osob zúčastněných na řízení n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í

I. Vymezení věci

V řízení zahájeném z moci úřední bylo podle § 55 odst. 4 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „vodní zákon“), rozhodnuto, že stavba jezu a náhonu na pozemku p. č. 946 a 947 v k. ú. Brdo u Manětína a pozemku p. č. 564/1 a 564/2 v k. ú. Vysočany u Manětína, u Čoubova mlýna, kraj Plzeňský, je vodním dílem (rozhodnutí Městského úřadu Rokycany ze dne 20. 5. 2014, čj. MeRo/556/OŽP/14-10, ve spojení s rozhodnutím Krajského úřadu Plzeňského kraje ze dne 3. 9. 2014, čj. ŽP/7712/14).

Vlastníkem tohoto jezu a náhonu je žalobce MVDr. J. Z..

Povodí Vltavy, státní podnik, k výzvě soudu sdělilo, že v předmětném řízení nebude uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení (odpověď ze dne 30. 1. 2015, zn. 5198/2015/PVL).

Žalobce je toho názoru, že uvedený jez a náhon nejsou vodními díly, nýbrž pouze pozůstatky bývalé stavby.

Podle § 55 odst. 4 vodního zákona v pochybnostech o tom, zda jde o vodní dílo, rozhodne místně příslušný vodoprávní úřad.

Interpretací obtížněji aplikovatelných zákonných ustanovení se zabývají výklady úseku vodního hospodářství Ministerstva zemědělství k vodnímu zákonu a souvisejícím právním předpisům (dále jen „výklady Ministerstva zemědělství“) [k dispozici na <http://eagri.cz/public/web/mze/voda/legislativa/vyklady>].

II. Předcházející řízení

Dne 13. 9. 2013 pod čj. OŽP/17493/13 Sli, sp. zn. OŽP/2303/2013 Sli, oznámil Městský úřad Kralovice zahájení řízení z moci úřední podle § 55 odst. 4 vodního zákona v pochybnostech, zda 1) jez na pozemku p. č. 946 v k. ú. Brdo u Manětína a 2) náhon na pozemku p. č. 947 v k. ú. Brdo u Manětína a p.p.č. 564/1 a 564/2 v k. ú. Vysočany u Manětína je vodním dílem. Dne 4. 12. 2013 pod čj. OŽP/23530/13 Sli, sp. zn. OŽP/2303/2013 Sli, Městský úřad Kralovice předmětné vodoprávní řízení přerušil z důvodu, že účastník řízení MVDr. J.Z. uplatnil dne 15. 10. 2013 námitku podjatosti pracovníků odboru životního prostředí, vedoucího odboru životního prostředí a tajemníka Městského úřadu Kralovice.

Usnesením ze dne 30. 1. 2014, čj. ŽP/779/14, Krajský úřad Plzeňského kraje pověřil namísto Městského úřadu Kralovice z důvodu vyloučení všech úředních osob podle § 131 odst. 4 správního řádu projednáním a rozhodnutím ve věci vodoprávního řízení sp. zn. OŽP/2303/2013 Sli v pochybnostech, zda jde o vodní dílo, Městský úřad Rokycany.

Vzhledem k uvedenému nemá soud racionální důvod zabývat se námitkami týkajícími se vyloučení úředních osob podílejících se na výkonu pravomoci Městského úřadu Kralovice z úkonů v předmětném řízení podle § 55 odst. 4 vodního zákona.

Městský úřad Rokycany [dále též jen „*městský úřad*“] oznámil pokračování řízení ve věci rozhodnutí v pochybnostech, zda jde o vodní dílo, dne 26. 2. 2014 pod čj. MeRo/556/OŽP/14-2. Ústní jednání spojené s ohledáním na místě se uskutečnilo u jezu k Čoubovu mlýnu na Manětínském potoce dne 20. 3. 2014.

Rozhodnutím ze dne 20. 5. 2014, čj. MeRo/556/OŽP/14-10, Městský úřad Rokycany v řízení zahájeném z moci úřední rozhodl podle § 55 odst. 4 vodního zákona tak, že stavba jezu a náhonu na pozemku p. č. 946 a 947 v k. ú. Brdo u Manětína a pozemku p. č. 564/1 a 564/2 v k. ú. Vysočany u Manětína, u Čoubova mlýna, kraj Plzeňský, je vodním dílem.

Toto své rozhodnutí odůvodnil městský úřad zejména tím, že ve všech podkladech z jednání, která probíhala v minulosti a které má vodoprávní úřad k dispozici, je patrné, že bylo vždy na jez a náhon bez všech pochybností pohlíženo jako na vodní díla a nikdy tato vodní díla nebyla podle § 15 odst. 1 vodního zákona či dřívějších právních předpisů zrušena. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem došel správní orgán k názoru, že se bezpochyby jedná o stavby vodního díla.

Proti tomuto rozhodnutí správního orgánu prvního stupně se žalobce odvolal.

Rozhodnutím ze dne 3. 9. 2014, čj. ŽP/7712/14, Krajský úřad Plzeňského kraje odvolání žalobce zamítl a odvoláním napadeného rozhodnutí Městského úřadu Rokycany ze dne 20. 5. 2014, čj. MeRo/556/OŽP/14-10, potvrdil.

V rozhodnutí o odvolání krajský úřad uvedl zejména to, že souhlasí s názorem odvolatele v tom, že vodní díla jsou ty stavby, které naplňují návěť § 55 vodního zákona, které obecně stanoví, že vodní díla jsou stavby, které slouží k vymezeným účelům v tomto ustanovení, tedy vodnímu hospodářství. Stavbou se pro účely vodních děl rozumí stavba ve smyslu § 3 stavebního zákona. Použití stavebního zákona ve vztahu k vodním dílům upravuje § 115 odst. 1 vodního zákona. Dle názoru odvolacího orgánu městský úřad musí v řízení v pochybnostech posuzovat též právní stránku existence stavby, právě z důvodů, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. V daném případě je účel stavby jezu a náhonu jako vodního díla zřejmý z doložených zápisů ve vodní knize. V odůvodnění pak městský úřad uvedl v souladu s § 68 odst. 3 správního řádu zejména důvody výroku a úvahy, kterými se při vydání rozhodnutí řídil. Tedy i důvody, pro které považuje jez a náhon na uvedených pozemcích za vodní díla, tj. stavby v kompetenci speciálního stavebního úřadu. Městský úřad v daném případě neposuzoval, zda jde o stavbu zcela funkční, ale posuzoval, v jakém rozsahu je vodní dílo v terénu dochované a zda je patrné jeho umístění, a z tohoto hlediska pak nejsou rozhodné ani případné rozdíly v popisu vodního díla uvedené v protokolu. Vzhledem k tomu, že žádný právní předpis nestanoví, co již stavbou je, nebo co již stavbou není, je tedy věcí správního uvážení městského úřadu a zhodnocení technického stavu stavby a možnosti její opravy, obnovy či změny tak, aby bylo možné ji využívat k původnímu účelu. Odvolací orgán se s argumentací městského úřadu ztotožňuje. Dle názoru odvolacího orgánu nelze ve vztahu k charakteru vodních děl použít definici vzniku/zániku stavby uvedenou v rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 5. 2. 2002, sp. zn. 22 Cdo 2534/2000. V případě vodních děl evidovaných v katastru nemovitostí platí vyhláška č. 23/2007 Sb., o podrobnostech vymezení vodních děl evidovaných v katastru nemovitostí České republiky,

která vymezuje obvod vodního díla a také řeší situace, kdy nelze v terénu stanovit obvod vodního díla, např. z důvodu nezřetelnosti průniku vodního díla s terénem, zejména pokud vodní dílo netvoří ostrý terénní zlom nebo přechází neznatelně do břehu. V oblasti občanskoprávních vztahů proto nelze pojem stavby jakožto věci vykládat podle správních předpisů, tedy i dle vodního zákona. Rozhodné pro existenci vodních děl není ani zánik provozovny mlýna. Odvolací orgán nesouhlasí s názorem odvolatele v tom, že již jednou byla neexistence vodních děl shledána a prokazatelně písemně stvrzena, přičemž mimo jiné odkazuje na rozhodnutí krajského úřadu ze dne 24. 1. 2011, čj. ŽP/12969/10. Tímto rozhodnutím odvolací orgán zrušil podle § 90 odst. 2 správního řádu usnesení Městského úřadu Kralovice ze dne 19. 10. 2010, čj. OŽP-15932/10-588/2010-Mach a řízení zastavil. Tímto usnesením bylo podle § 64 odst. 1 písm. a) správního řádu přerušeno řízení „stížnosti ve věci stavebních prací na vodním díle náhonu pro Čoubův mlýn“ do doby vyřešení vlastnického práva k náhonu. Uvedené usnesení bylo odvolacím orgánem zrušeno z důvodu, že „stížnost ve věci stavebních prací“ byla podnětem ve smyslu § 42 správního řádu na provedení opatření z moci úřední a ze strany Městského úřadu Kralovice nebylo na základě tohoto podnětu zahájeno žádné řízení z moci úřední. Bez zahájení řízení z moci úřední pak fakticky žádné správní řízení, které by usnesením mohl Městský úřad Kralovice přerušit, neexistovalo. V odůvodnění tohoto rozhodnutí pak odvolací orgán vyslovil mimo jiné tento názor: *„Tím není dotčena povinnost správního orgánu zahájit vůči osobě, která dle zápisu z šetření 12. 7. 2010 porušila vodní zákon, příslušné řízení (pokud ještě nedošlo k prekluzi lhůt), neboť v tomto směru není rozhodující vlastnictví pozemku, popřípadě vodního díla - náhonu (u kterého se jeví, že toto vodní dílo, stejně jako vzdouvací zařízení - jez, již zaniklo), ale kdo, čím a kdy se osoba porušení zákona dopustila, a zda je taková činnost jako přestupek nebo správní delikt uvedena v příslušném zákoně.“* Ve výroku rozhodnutí tudíž odvolací orgán nekonstatoval, že vodní dílo zaniklo, ale pouze v odůvodnění vyslovil domněnku, že se jeví, že vodní dílo zaniklo, a nelze jej tudíž považovat za zásadní dokument o právní neexistenci vodních děl.

III. Žaloba

V žalobě se namítá, že vodní díla jsou vymezena v § 55 vodního zákona. Pouze stavby, které slouží k účelu uvedenému v § 55 odst. 1 vodního zákona, mohou být vodními díly, jiné ne. Z definice dané vodním zákonem je též zřejmé, že zaniklá vodní díla nebo jejich části mohou zůstat i nadále stavbami ve smyslu stavebního zákona, ačkoliv přestaly být vodními díly ve smyslu vodního zákona. V občanskoprávní oblasti je potřeba vykládat pojem stavby staticky jako jedinečný výsledek lidské činnosti, který je způsobilý být předmětem občanskoprávních vztahů. Stavební předpisy chápou pojem stavby dynamicky jako soubor činností, které směřují k uskutečnění díla, někdy i jako dílo samotné. Nicméně je zastáván názor, že pro posouzení okamžiku vzniku stavby jako věci je rozhodný okamžik, v němž je vybudována stavba minimálně do takového stadia, od něhož počínaje všechny další stavební práce směřují již k dokončení takto druhově a individuálně určené věci, z níž je zřejmý charakter věci, kdy vznik stavby je okamžik, kdy je již jednoznačně a nezaměnitelným způsobem patrna dispozice stavby. Žalobce tvrdí a je schopen dokázat, že shora uvedený jez a náhon nejsou vodními díly, nýbrž pouze pozůstatky bývalé stavby. Rozhodnutí správních orgánů nejsou řádně odůvodněna, úvahy správního orgánu nejsou podloženy důkazy, správní orgán porušil princip zákonnosti a i rovnosti, když zde došlo k zneužití správního uvážení,

resp. k excesu úvahy správního orgánu o tom, co ještě je, resp. jaké zbytky ještě jsou vodním dílem a co je vlastně vodním dílem.

Žalobce se dále dovolává výkladu Ministerstva zemědělství č. 67. Z přiložených fotografií je zřejmý stav jezu a náhonu („zbytky či pozůstatky“ vodních děl či staveb se dnes již ani vodními díly či stavbami nazvat nedají), stejně jako rozpor rozhodnutí správních orgánů se skutečným stavem na místě. Faktický stav je zřejmý také z protokolu o ohledání a z vyjádření Povodí Vltavy, s. p. Pakliže Povodí Vltavy, s. p., je toho názoru, že uvedené dílo není vodním dílem z důvodu zániku jeho podstatné části, a odmítá vydat souhlas s jeho zápisem jako vodního díla do katastru nemovitostí, pak by správní orgány neměly rozhodovat v rozporu s tímto stanoviskem dotčeného správce povodí (správce vodního toku). Právě správa vodních toků zajišťuje vodohospodářským orgánům potřebné odborné zázemí, přičemž správní orgány se ve správním řízení s tímto protikladným stanoviskem ani nijak nevypořádaly a neodůvodnily, proč rozhodly v rozporu s ním. Opakovaná písemná stanoviska správce povodí ke stavu jezu a možnosti případného zápisu do katastru nemovitostí tak, jak jsou citována v odvolání, žalobce nepovažoval za nutné předkládat do řízení, protože stanovisko správce povodí k jezu bylo dvakrát v rámci řízení zaprotokolováno. Správce povodí se vyjadřoval pouze k jezu, náhon nebyl předmětem jeho zájmu.

Dále žalobce uvádí, že jez slouží k vzednutí hladiny vody, tj. vytvoření zdrže na vodním toku, regulovatelné stavidlem, a dále k odebrání části toku mimo hlavní řečiště do náhonu a *náhon* je uměle vytvořená vodní cesta začínající za jezem, tamtéž regulovatelná stavidlem, která slouží k nakládání s vodami, například přívodu vody na mlýnské kolo nebo turbínu. Z doložených fotografií je zřejmé, že předmětný jez ani náhon jako vodní díla neslouží, neboť se z nich dochovaly pouze zbytky. Z původní konstrukce jezu se zachovaly jen nesouvislé zbytky hmoty v profilu vodního koryta. Celý jez podle původní dokumentace měl mít cca 48 m. Vodní koryto tak široké není a nikdo neví, kolik zbytků jezu se ukrývá pod nánosy zeminy v levém břehu koryta. Při místním šetření to ani zjišťováno nebylo. Z jezu pak jsou patrný pouze rozvalené zbytky torza, kdy není dochované navazující vstupní stavidlo do náhonu, jsou patrný zbytky ledové zdi, pod jezem jsou rozvalené zbytky betonu, není dochovaný dřevěný práh, a k žádnému vzdouvání vody nedochází. Vodní náhon je z převážné části zaniklý, vyschlý, zanesený, zarostlý a provalený, s vývraty stromů, porušeným břehem, místy téměř neznatelný v terénu, jak prokazují fotografie a protokol o ohledání. Není zde žádná návaznost na vstupní stavidlo a přepadové stavidlo s přehrazovacím zařízením. Vzhledem k malému spádu a neexistenci vzdouvacího zařízení (jezu), sebemenší překážka zanesení koryta a porušení břehů způsobí to, že voda korytem protékat nemůže. Proto nemůže bývalým náhonem protékat voda ani například při povodňových stavech. Pokud v náhonu byla dříve voda, prosakovala a silně podmácela okolní přilehlé parcely, které nešlo z těchto důvodů obhospodařovat. Pokud by toto vodní dílo mělo opětovně sloužit, bylo by jej potřeba vybudovat zcela znovu s dlážděným korytem v převážné délce náhonu tak, aby voda z náhonu nepodmácela okolní pozemky. To ovšem neřeší otázku, že je náhon z větší části naprosto suchý, a proto nefunkční a nemá potřebná zařízení k provozu (například stavidla).

V této souvislosti poukazuje žalobce na to, že v listině Městského úřadu Kralovice ze dne 7. 6. 2011, čj. OŽP-12738/11-588/2010-Mach, se uvádí: „... u kterého se jeví, že toto vodní dílo, stejně jako vzdouvací zařízení – jez již zaniklo“, a v listině Městského úřadu

Kralovice ze dne 30. 7. 2010, čj. OŽP-16330/10-137/2010-Mach, se uvádí: „*V současné době jsou jez i náhon v poškozeném stavu do takové míry, že nesplňují funkci, ke které byly zřízeny.*“. Správní orgán tedy v minulosti již vydával listiny prokazující neexistenci předmětných vodních děl. Tyto listiny správní orgány v řízení opomenuly a nebraly je při svém rozhodování v potaz. Pokud ano, tak jen se snahou je zpochybnit. Obdobná formulace jako v první z těchto listin je obsažena také v rozhodnutí Krajského úřadu Plzeňského kraje ze dne 24. 1. 2011, čj. ŽP/12969/10. Jak toto rozhodnutí krajského úřadu, tak žalobou napadené rozhodnutí ze dne 3. 9. 2014, čj. ŽP/7712/14, podepisovala stejná osoba – Mgr. M. P., vedoucí odboru životního prostředí. Ačkoliv na stavu vodních děl se nezměnilo nic, co by přineslo jeho zlepšení, ba naopak, přesto obě rozhodnutí jím podepsaná vyjadřují opačný názor na existenci uvedených vodních děl. Poukazuje se rovněž na tu skutečnost, že předchozí vlastník usedlosti Čoubův mlýn p. J. si zřídil vlastní jez a krátký propojovací úsek náhonu, které jsou odlišné od jezu a náhonu v tomto řízení, a bylo mu nařízeno neoprávněnou stavbu jezu odstranit. Novým úsekem náhonu se vodoprávní úřad ani v minulosti a ani v řízeních, která jsou napadána, nezabýval. Důvodem stavby nového jezu vlastníkem usedlosti Čoubův mlýn byla skutečnost, že původní jez byl nefunkční. To vyplývá z tehdejších řízení ve věci odstranění nově zřízeného jezu. Je třeba podotknout, že pokud by původní jez byl funkční a plnil svou funkci – vzdouval vodu, bylo by zcela neúčelné stavět jez nový několik metrů proti proudu vodního toku, jak učinil p. J.

Dále se žalobce dovolává rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 17. 6. 2013, čj. KUOK 53159/2013, kde je uvedeno: „*Za existující vodní dílo je možné považovat jen takové dílo, které je v takovém stavu, že umožňuje výkon vodního oprávnění s ním spojeného. ... Vodní dílo – původní rybník – nemusel být zrušen vodoprávním úřadem, ale mohlo dojít k jeho zániku např. postupným zanesením, vypuštěním vody a jeho dlouhodobým nevyužíváním.*“, a rozhodnutí Městského úřadu Litovel ze dne 7. 9. 2011, čj. LIT 21454/2011, kde je uvedeno: „*Hrázka jako vodní dílo pravděpodobně zanikla zrušením předmětu a účelu, kterému dříve sloužila. ... neslouží od doby zrušení silotvorného vodního díla (8. 4. 1969) svému původnímu účelu a pravděpodobně z tohoto důvodu nebyla i vlastníkem díla dále udržována – jako nepotřebná. V průběhu více než 40 let nevyužívání energetického díla a zanedbání péče ztratila parametry vodního díla a stala se prakticky součástí břehové linie. ... V průběhu druhé poloviny 20. století byla údržba původního ohrázení zanedbána, hráz porostla náletovými dřevinami, došlo k jejímu poškození na několika místech jednak kořenovým systémem a jednak zeslabením v místech vymílání proudící vodou. ... Na základě těchto zjištění konstatujeme, že původní pravobřežní hrázka prakticky zanikla ... Při rozhodování pak vodoprávní úřad došel k závěru, že původní hrázku nelze v současné době považovat za stavbu - vodní dílo.*“. Z výše uvedeného má žalobce za zřejmé, že v řízení před správními orgány dochází k neodůvodněným rozdílům ohledně práv účastníků, kdy v obdobných případech rozhodují správní orgány rozdílně. Minimálně je rozhodováno v rozporu s principem rovnosti daným správním řádem i Listinou základních práv a svobod a se zásadou rozhodovat v obdobných případech stejně či obdobně.

V žalobě se dodává, že na základě rozhodnutí Okresního národního výboru v Plasích ze dne 3. 8. 1951, čj. 571,2/VIII/51, byl provoz Čoubova mlýna zastaven, s čímž souvisí, že zanikl předmět a důvod, proč vodní dílo bylo zřízeno - provozovna mlýna. Se zastavením provozovny mlýna souvisí i ta skutečnost, že vodní díla, tj. náhon a jez, nebyla již nadále

evidována ve vodohospodářské evidenci. Podle tehdy platné vyhlášky č. 96/1957 Ú. 1. se evidovala všechna platná povolení k zvláštnímu užívání vody a vodohospodářská díla a zařízení mj. jezy a náhony, k jejichž zřízení je nutné povolení podle § 8 zákona nebo souhlas vodohospodářského orgánu. V § 2 odst. 2 tato vyhláška uvádí, že z evidence se vypustí všechna zaniklá vodní oprávnění a souhlasy, jakož i všechna s nimi spojená vodohospodářská díla a zařízení. Nutno uvést, že v té době budova mlýna, náhon a jez a přilehlé pozemky byly v rukou rodiny Z., ale i pokud by nebyla, tak v důsledku této vyhlášky, náhon a jez byly vypuštěny z evidence vodohospodářských děl a po právní stránce tímto aktem jako vodní díla přestala existovat. Tato vyhláška spojovala v důsledku zánik vodního oprávnění s právním a posléze faktickým zánikem vodních děl. Nutné je podotknout, že následné vodoprávní evidence, které vznikly na základě pozdějších vodních zákonů, kontinuálně přebíraly údaje předchozích vodoprávních evidencí. Z tohoto důvodu dnešní vodoprávní evidence nemá a ani mít nemůže žádné údaje o předmětném náhonu a jezu. Tyto právní předpisy týkající se vodoprávních evidencí žádný ze správních orgánů neuvedl a nezohlednil ve svých rozhodnutích, ačkoliv se vždy dovolávaly tvrzení, že uvedená vodní díla po právní stránce nezanikla, z čehož pak vycházely při odůvodnění jednotlivých rozhodnutí.

IV. Vyjádření žalovaného správního orgánu k žalobě

Krajský úřad Plzeňského kraje především odkázal na odůvodnění svého žalobou napadeného rozhodnutí ze dne 3. 9. 2014, čj. ŽP/7712/14. Nadto doplnil, že z žaloby jasně nevyplývá, jakým způsobem měl být žalobce vydáním napadeného rozhodnutí zkrácen na svých právech. Žalovaný je tedy toho názoru, že napadeným rozhodnutím nemohlo být do práv a povinností žalobce přímo zasaženo. K námitce žalobce, že je schopen dokázat, že předmětný jez a náhon nejsou vodními díly, žalovaný sděluje, že tuto možnost měl žalobce v řízení vedeném před vodoprávním úřadem. Pokud této možnosti nevyužil, domnívá se žalovaný, že v řízení před soudem již tak učinit nemůže. Žalovaný je přesvědčen, že městský úřad i on sám v předmětném správním řízení postupovali v souladu s právními předpisy; skutečnosti, ze kterých vycházeli, řádně odůvodnili a vypořádali se i s uplatněnými námitkami. Dle názoru žalovaného nemůže obstát ani odkaz žalobce na výklad Ministerstva zemědělství č. 67, který se vztahuje k zániku vodního díla. V rámci vedeného správního řízení bylo sice zjištěno, že předmětný jez a náhon jsou zchátralé a zanesené, nicméně městským úřadem ani žalovaným nebylo konstatováno, že by předmětný jez a náhon natrvalo ztratily schopnost sloužit k účelu, ke kterému byly zřízeny, či by fakticky přestaly být stavbou, když ještě samotný náhon byl zhruba před patnácti lety využíván, což vyplývá ze spisové dokumentace. Zrovna tak vyjádření Povodí Vltavy, s. p., na které žalobce odkazuje a ve kterém je konstatována neexistence předmětných staveb, není pro správní řízení vedené městským úřadem a následně žalovaným směrodatné, jelikož o tom, zda se jedná o vodní dílo či nikoli, může rozhodnout výhradně k tomu příslušný správní orgán. Za irrelevantní považuje žalovaný i žalobcovu argumentaci rozhodnutími Krajského úřadu Olomouckého kraje a Městského úřadu Litovel, které s předmětným řízením absolutně nesouvisí.

V. Další vyjádření účastníků řízení

V *replíce* (datované dne 5. 3. 2015) žalobce oponoval, že zkrácení jeho práv vyplývá z podané žaloby několika způsoby, neboť osvědčením existence vodního díla vznikly a byly potvrzeny práva a povinnosti vyplývající z vodního zákona, s čímž jsou spojeny navazující

povinnosti vyplývající například z § 59 uvedeného zákona, které krátí práva žalobce. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě již nic nenamítá proti právnímu zániku vodních děl v minulosti a už se ani nedovolává argumentu, že vodní díla nezanikla podle práva. Na základě právního zániku vodních děl dle předchozích legislativních předpisů a na základě faktického zániku vodních děl vidí žalobce jako zcela protiprávní stálou snahu správního orgánu svým rozhodnutím tato bývalá vodní díla legitimizovat a stavět jejich existenci na hypotéze, že bývalá vodní díla by bylo možné opravit a obnovit, tedy fakticky postavit vodní díla nová, ačkoliv tato díla právně přestala být předmětem dle vodního zákona. Existence vodních děl je ze strany žalovaného postavena na nerespektování příslušných ustanovení vodního zákona, kde ust. § 55 konstatuje, že vodní díla jsou stavby, které slouží nakládání s vodami. Opakovaně je zde snaha správních orgánů na základě pouhých zbytků zaniklých vodních děl, která již nemohou sloužit svému účelu a mohly by být pouze zbytkem stavby, obhájit existenci těchto vodních děl. V celém řízení před správním orgánem pak jsou trvale zaměňovány pojmy stavba a vodní dílo, když z vodního zákona a stavebního zákona vyplývá, že stavba nemusí být vodním dílem, ale vodní dílo je vždy stavbou, z čehož vyplývá, že zbytky stavby vodního díla nejsou vodním dílem, jak prezentuje žalovaný, protože neslouží k nakládání s vodami pro účel, ke kterému byly zřízeny. Žalovaný přiznává, že vodoprávní orgán se nezabýval funkcí vodních děl, skutečností, zda slouží k nakládání s vodami a zda se jedná o zbytky staveb či nikoliv, jak mu ukládá vodní zákon, ale zabýval se pouze umístěním a zbytků uvedených děl v krajině, což nemá oporu ve vodním zákonu ani ve výkladu Ministerstva zemědělství č. 53, a tato zjištění a úvahy tudíž nemohou být podkladem pro rozhodnutí o existenci díla. Ve skutečnosti jsou předmětná díla v takovém stavu, jak je možno nahlédnout z fotografií, že obnovení jejich funkčnosti, aby byla vodními díly, by odpovídalo pořízení zcela nových staveb. Žalobce v řízení vedeném před žalovaným správním orgánem tvrdil a prokazoval skutečný stav tak, jak je doložen fotografiemi soudu, a z korespondence, kterou žalobce soudu doložil, vyplývá, že byl v řízení aktivní, a skutečný stav správnímu orgánu doložil. Fotografie prokazují, že z těchto děl jsou dnes pouze rozvalené a zanesené zbytky. Tato díla natrvalo ztratila schopnost sloužit účelu, ke kterému byla zřízena. K argumentaci žalovaného, že vodní náhon byl před 15 lety využíván p. J., žalobce dodává, že byla využita pouze část náhonu, a to bez platných povolení, bez náležitostí vodního díla, bez návaznosti a spojitosti na předmětný jez, který je řešen touto žalobou. Použití tehdy „nově vybudovaného dalšího“ jezu, který byl později odstraněn, bylo příčinou toho, že malá část náhonu mohla být provozována za zcela odlišných hydrologických podmínek a parametrů (větší množství protékající vody, větší spád), než tomu bylo u jezu, který je řešen v této žalobě. Žalobce je toho názoru, že nelze akceptovat tento protiprávní provoz části náhonu a činnosti směřující k němu za důkaz existence a provozuschopnosti děl v kontextu nastíněném v žalobě. Žalobcem citovaná rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje a Městského úřadu Litovel jsou rozhodnutími sice ne v totožné věci, ale ve věci obdobné, a zabývají se posouzením existence vodních děl a v obdobných případech se má postupovat podle zásady rovnosti obdobně, aby byl zachován princip právní jistoty žalobce a princip legitimního očekávání, když tyto principy správní orgán nerespektoval. Hlavním důvodem, proč tato rozhodnutí žalobce předkládá, je poukázat na diametrálně odlišný pohled na otázku existence vodních děl u jiných správních orgánů. Správní orgán měl k dispozici všechny důkazy, nutné k posouzení existence vodních děl ze strany žalobce, proto jeho námítka, že žalobce měl možnost prokázat skutečnosti existence děl ve správním řízení a tuto možnost již nemá v řízení soudním, považuje žalobce za irelevantní, neboť žalobce

v řízení před soudem prokazuje mj. procesní i hmotně právní pochybení správního orgánu a k tomu dokládá příslušné důkazy, aby soud mohl věrohodně posoudit závažnost pochybení správního orgánu, a protože pochybení správního orgánu jsou závažné, má žalobce za to, že správní orgán vydal rozhodnutí nezákonné.

V *duplice* (datované dne 20. 3. 2015) žalovaný správní orgán opětovně odkazuje na napadené rozhodnutí, ve kterém se zabýval i hodnocením vzniku/zániku stavby, přičemž v souladu s ustálenou judikaturou je u nadzemních staveb pro posouzení okamžiku vzniku stavby jako věci rozhodný okamžik, v němž je nezaměnitelným způsobem patrné alespoň dispoziční řešení prvního nadzemního podlaží, tedy situace, kdy stavba zcela určitě není funkční a ani nemá schopnost sloužit svému účelu. Dle názoru žalovaného je napadené rozhodnutí též v souladu s uvedeným výkladem Ministerstva zemědělství č. 53, tj. že vodoprávní úřad je povinen rozhodnout v případě pochybností, zda je stavba nebo její část vodním dílem či nikoliv, pokud dospěje k závěru, že se jedná o stavbu, a tuto stavbu s principem právní jistoty a požadavkem jednoznačnosti správního rozhodování řádně vymezit. Právě s ohledem na předcházející činnost vlastníků mlýna směřujících k získání nového povolení k nakládání s vodami pro využití mlýna a některé rozpory v jednotlivých písemnostech správních orgánů a zúčastněných osob na řízení, na které žalobce poukazuje, bylo povinností vodoprávního úřadu v souladu s § 55 odst. 4 vodního zákona v pochybnostech rozhodnout, zda jde v daném případě o vodní dílo. Navíc za situace, kdy sám žalobce podal věcně a místně příslušnému vodoprávnímu úřadu podnět k zahájení takového řízení z moci úřední. Z uvedeného je zřejmé, že pouze vodoprávní úřad je příslušný rozhodnout v pochybnostech v konkrétní věci. Žalobce v replice odkazuje na skutečnost, že vodní díla, jez i náhon, byla na základě vyhlášky Ústřední správy vodního hospodářství č. 96/1957 Ú. l., o evidenci vodohospodářských děl a zařízení a vodohospodářských povolení a souhlasů, jakož i jejich změn, vyřazena. Tato vyhláška podrobněji upravovala ust. § 31 zákona č. 11/1955 Sb., o vodním hospodářství, podle kterého byla zavedena nová evidence vodohospodářských děl a zařízení a vodohospodářských povolení a souhlasů místo vodních knih s tím, že vodní knihy měly být v souladu s § 8 vyhlášky č. 96/1957 Ú. l. předány odborům českých krajů, které byly pověřeny vedením evidence. Dle názoru žalovaného vyhláška upravovala rozsah evidenční povinnosti tehdejších vodohospodářských orgánů do roku 1978. Žalovaný pak doplňuje, že ve spisu jsou založeny písemnosti (např. ze dne 8. 10. 2013, kdy žalobce odkazuje na nájemní smlouvu, na základě které bylo vodní dílo užíváno a která byla ukončena ke dni 31. 12. 2008, nebo ze dne 14. 1. 2014 a 23. 12. 2013 ve věci zápisu jezu), ze kterých je zřejmé, že žalobce považuje vymezené stavby za vodní díla. Tím dle názoru žalovaného je zavádějící tvrzení žalobce v replice, že tato vodní díla „byla na základě vyhl. č. 96/1957 Ú. l. z evidence vodních děl vyřazena a tudíž *de iure* a následně *de facto* zanikla“.

Ve svém *dalším vyjádření* (datovaném dne 26. 8. 2015) žalobce uvedl, že poukazem na práva vlastníka podat žádost v souladu s § 15 vodního zákona o odstranění vodního díla (pokud nechce vodní dílo v budoucnu užívat) žalovaný naznačuje, že považuje žalobce za vlastníka „vodních děl“, respektive jejich rozvalin, nicméně opomíjí, že vodní zákon zná i zánik vodního díla a je právem žalobce rozhodnout se a požadovat rozhodnutí v pochybnostech po žalovaném o zániku vodního díla. Odpovědností žalovaného a jemu podřízených orgánů je, aby rozhodli řádně, podle práva a podle skutečného stavu věci, tak,

aby bylo jasné, zda předměty smluvních vztahů - vodní díla existují či zanikly. V žádném případě není pravda, že žalovaný se řádně vypořádal s námitkami žalobce ve věci neexistence vodních děl podle svého rozhodnutí ze dne 24. 1. 2011, čj. ŽP/12969/10. Zde žalovaný jen konstatoval, že se nejednalo o výrokovou část, ale pouze o odůvodnění, neuvedl však, proč ve svém rozhodnutí zastával stanovisko, že vodní díla zanikla, a o co se toto tvrzení opírá. Žalovaný zpochybňuje právní zánik vodních děl, který byl dán vyhláškou č. 96/1957 Ú. 1. Uvádí správně, že uvedená vyhláška platila do roku 1978. Pravděpodobně záměrně již neuvádí, že vyhláška byla nahrazena vyhláškou č. 126/1976 Sb., o vodohospodářské a souhrnné vodohospodářské evidenci, která určuje, jak bude tato evidence vedena od r. 1978 a která stanovuje v § 7, jak bude naloženo s předchozí evidencí vedenou podle vyhlášky č. 96/1957 Ú. 1. Žalovaný opakovaně nepřimo podsouvá, že faktický a právní zánik vodního díla je možný pouze a jen na základě výroku vodoprávního úřadu. To ale je podle vodního zákona a jeho výkladů pouze jednou z možností způsobu zániku vodního díla. Žalovaný se neustále vyhýbá podstatě rozhodování o existenci vodních děl a opomíjí ustanovení § 55 vodního zákona, z něhož jasné definice vodního díla vychází. Z této definice je zřejmé, že vodní díla jsou stavbami, které slouží k účelům určeným tímto zákonem. Tím je jasné dáno, že vodní dílo je stavbou. Je však též zřejmé, že *ne každá stavba* (pokud jí objekt podle stavebního zákona je) musí být vodním dílem. Aby vodním dílem stavba mohla být, musí splňovat náležitosti vodního zákona, mj. musí sloužit k definovaným účelům a musí plnit mnoho dalších náležitostí daných vodním zákonem. Doposud však žalovaný při svém rozhodování nesdělil a jasné nedefinoval, k čemu slouží rozvaliny bývalých vodních děl, a nesdělil ani to, jak a jestli vůbec slouží a mohou sloužit k účelům, ke kterým byla zřízena na základě tehdejších povolení.

VI. Posouzení věci krajským soudem

VI.1 Přístup k soudu

Soud má za to, že v daném případě žalobce mohl být napadeným rozhodnutím ve spojení s rozhodnutím správního orgánu prvního stupně zkrácen na svých právech ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Ohledně interpretace tohoto ustanovení došel Nejvyšší správní soud mj. k tomuto názoru: „*Žalobní legitimace ve správním soudnictví by napříště neměla být svázána s existencí ex ante přesně specifikovaných veřejných subjektivních hmotných práv žalobce, ale s tvrzeným zásahem do právní sféry žalobce. Tak tomu bude vždy v situaci, kdy se jednostranný úkon orgánu moci výkonné, vztahující se ke konkrétní věci a konkrétním adresátům, závazně a autoritativně dotýká právní sféry žalobce. Nejde tedy o to, zda úkon správního orgánu založil, změnil či zrušil práva a povinnosti žalobce, nýbrž o to, zda se – podle tvrzení žalobce v žalobě – negativně projevil v jeho právní sféře.*“ (usnesení rozšířeného senátu ze dne 21. 10. 2008, čj. 8 As 47/2005-86, publikované pod č. 1764/2009 Sb. NSS). Taková žaloba musí být připuštěna též v případě, kdy zásah do „právní sféry“ žalobce nastane až v důsledku přijetí navazujícího rozhodnutí, jestliže v takovém rozhodnutí již nelze otázku vyřešenou primárním rozhodnutím řešit odlišně, přijaté řešení vede nutně k výsledku zasahujícímu do „právní sféry“ žalobce a ani neexistuje procesní postup, který by umožnil úpravu primárního rozhodnutí. Výše uvedený závěr lze podepřít i názorem Nejvyššího správního soudu o samostatné přezkoumatelnosti rozhodnutí v pochybnostech podle § 1 odst. 4 zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších

předpisů (nebo podle lesního zákona) [viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 24. 11. 2009, čj. 1 As 89/2008-80, publikované pod č. 1999/2010 Sb. NSS].

VI.2 Podstata věci

Vodní zákon rozlišuje zánik vodního díla [§ 13 písm. b)] a zrušení (a odstranění) vodního díla [§ 15 odst. 1 věta první a odst. 10]. Z kontextu se dá dovodit, že k zániku vodního díla dochází *via facti*, kdežto o zrušení vodního díla rozhoduje vodoprávní úřad. Zánik vodního díla pak tvoří dvojici s jeho vznikem, zatímco rozhodnutí o zrušení je komplementární k povolení k provedení vodního díla.

Oprávnění příslušných vodoprávních úřadů rozhodovat v pochybnostech o tom, zda jde o vodní dílo, bylo ve vodním zákoně upraveno do 31. 7. 2010 v § 55 odst. 3 a od 1. 8. 2010 je – shodně – upraveno v § 55 odst. 4. Rozsah i obsah posuzování toho, zda jde o vodní dílo, ve smyslu uvedených ustanovení vodního zákona byl postupně upřesňován mj. ve výkladech Ministerstva zemědělství.

V srpnu 2004 se došlo k tomuto názoru: „Vodoprávní úřad rozhoduje podle ustanovení § 55 odst. 3 vodního zákona, jsou-li pochybnosti, zda se v konkrétním případě jedná o vodní dílo uvedené v příkladném výčtu vodních děl v ustanovení § 55 odst. 1 vodního zákona, sloužící účelu uvedenému v tomto ustanovení. Byla-li však určitá stavba povolena jako vodohospodářské dílo podle předchozích právních předpisů, není pochybností o tom, že jde o vodní dílo podle vodního zákona. Za těchto okolností příslušný vodoprávní úřad nezahájí řízení o rozhodnutí v pochybnostech podle ustanovení § 55 odst. 3 vodního zákona.“ (výklad Ministerstva zemědělství č. 35 ze dne 4. 8. 2004, čj. 40979/2004-7310).

V srpnu 2005 bylo zaujato toto stanovisko: „Ustanovení § 55 odst. 3 vodního zákona zakládá příslušnému vodoprávnímu úřadu ... významnou povinnost rozhodnout v případě, kdy sám bude mít pochybnost, o tom, zda je konkrétní stavba vodním dílem či zda vodním dílem není. Vodní dílo je stavba. Pojem stavba je účelově vymezen v ustanoveních § 139 písm. a) a § 139b zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Vodoprávní úřad jako speciální stavební úřad především posoudí, zda je konkrétní věc stavbou. ... Protože je nezbytné v rámci postupu podle ustanovení § 55 odst. 3 vodního zákona zajistit právně bezvadné, určité a jednoznačné správní rozhodování, je vodoprávní úřad povinen stavbu, o které rozhoduje v rámci tohoto procesu, řádně vymezit. Dále posoudí, zda daná stavba nebo její část slouží ke vzdouvání a zadržování vod, umělému usměrňování odtokového režimu povrchových vod, k ochraně a užívání povrchových vod, k nakládání s vodami, ochraně před škodlivými účinky vod, k úpravě vodních poměrů nebo k jiným účelům sledovaným vodním zákonem (ustanovení § 55 odst. 1 vodního zákona). Povinnost rozhodnout, zda je určitá stavba vodním dílem, má i v případě, že se nedochovaly doklady, z nichž by bylo možno zjistit účel, pro který byla stavba povolena. V takovém případě platí, že stavba je určena k účelu, pro který je svým stavebně technickým uspořádáním vybavena, resp. k účelu, ke kterému se užívá bez závad, pokud vybavení stavby nasvědčuje několika účelům (ustanovení § 104 odst. 1 stavebního zákona).“ (výklad Ministerstva zemědělství č. 53 ze dne 22. 8. 2005, čj. 25035/2005-16300).

V říjnu 2005 se došlo k tomuto názoru: „*Za vodní dílo podle ustanovení § 55 odst. 1 vodního zákona se v souladu s ustanovením § 127 odst. 13 vodního zákona považuje i vodohospodářské dílo povolené podle předchozích právních předpisů. Za zánik vodního díla je třeba považovat stav, kdy stavba natrvalo ztratí schopnost sloužit účelům předpokládaným v ustanovení § 55 odst. 1 vodního zákona nebo kdy fakticky přestane být stavbou. K zániku vodního díla může dojít jak v důsledku vědomé lidské činnosti (ustanovení § 15 odst. 1 vodního zákona), tak např. v důsledku živelní pohromy. V pochybnostech místně příslušného vodoprávního úřadu o tom, zda se jedná dosud o vodní dílo, rozhodne tento správní orgán podle ustanovení § 55 odst. 3 vodního zákona. Jeho povinností je rozhodnutí řádně odůvodnit, včetně např. uvedení doby zániku vodního díla, resp. okamžiku, od kdy je jisté, že vodní dílo zaniklo. V případě, že se dosud jedná o vodní dílo, resp. že vodní dílo nezaniklo, může vodoprávní úřad podle ustanovení § 59 odst. 1 písm. d) vodního zákona uložit vlastníkovvi vodního díla uvést vodní dílo do řádného stavu. Ten je povinen uložené opatření na svůj náklad provést.*“ (výklad Ministerstva zemědělství č. 67 ze dne 27. 10. 2005, čj. 24317/2005-16300).

Z řečeného plyne, že specifickým rozhodováním v rámci odstraňování pochybností podle § 55 odst. 4 vodního zákona je rozhodování o tom, zda určité dílo je ještě vodním dílem, tj. zda něco, co bylo vodním dílem, dosud vodním dílem je nebo zda jako vodní dílo již přestalo existovat (zaniklo). Rozhodování v pochybnostech o tom, zda původní vodní dílo je nadále vodním dílem nebo už jako vodní dílo zaniklo (§ 55 odst. 4 vodního zákona), představuje odlišný postup od rozhodování o zrušení a odstranění vodního díla (§ 15 vodního zákona) [mj. i proto, že v prvním případě jde o rozhodnutí deklaratorní, kdežto v druhém případě o rozhodnutí konstitutivní].

V přezkoumávané věci správní orgán prvního stupně pochybil, protože uvedená rozhodování protiprávně zaměnil.

Z povahy věci vyplývá, že něco jako vodní dílo vzniká a jako vodní dílo existuje a může jako vodní dílo zaniknout. Za zánik vodního díla je třeba, jak se uvádí ve výkladu Ministerstva zemědělství č. 67, považovat stav, kdy stavba natrvalo ztratí schopnost sloužit účelům předpokládaným v ustanovení § 55 odst. 1 vodního zákona nebo kdy fakticky přestane být stavbou. Soud tento názor úseku vodního hospodářství Ministerstva zemědělství přijímá, i když [arg.: „nebo“] si snáze dokáže představit, že něco natrvalo ztratí uvedenou schopnost, ale zůstane stavbou, než to, že něco fakticky přestane být stavbou, ale zachová si zmíněnou schopnost. Jelikož tu však zřejmě mohou nastat dvě možnosti, je na místě připojit poznámku ke každé z nich.

Posouzení prvního z možných důvodů zániku vodního díla znamená, že správní orgán zváží, k jakému z účelů předpokládaných v § 55 odst. 1 vodního zákona slouží jezy jako takové a k jakému náhony jako takové a k jakému konkrétnímu účelu má sloužit předmětný jez a k jakému předmětný náhon (zde lze využít původní dokumentaci). V návaznosti na to je třeba se zabývat tím, zda předmětný jez a předmětný náhon svým konkrétním účelům dosud slouží nebo zda tuto schopnost již ztratily. V případě, že ji ztratily, je nutno vyhodnotit, zda se tak stalo jen přechodně (jako jestliže např. dojde k protržení hráze rybníka či sesuvu půdy do

náhonu, ale vlastník je připraven tyto defekty v přiměřené době odstranit) nebo natrvalo. Soud ovšem v rozhodnutích správních orgánů postrádá relevantní úvahu v tomto směru.

Posouzení druhého z možných důvodů zániku vodního díla znamená, že správní orgán zváží, zda stavba fakticky dosud jako stavba existuje nebo zda už přestala být stavbou. Ani v tomto směru nelze rozhodnutím správních orgánů vystavit absolutorium. Je skutečností, že žádný právní předpis nestanoví, co již stavbou je, nebo, co již stavbou není. Vznik a tudíž ani zánik stavby nejsou v našem právním řádu explicitně obecně řešeny. O to propracovanější ovšem musí být přístup správních orgánů. Jak na to oba účastníci řízení upozorňují, praxe civilních soudů se ustálila na právním názoru, že *„stavba jako věc ve smyslu práva zpravidla vzniká v okamžiku, kdy je již jednoznačným a nezaměnitelným způsobem patrně alespoň dispoziční řešení prvního nadzemního podlaží“* (viz např. rozsudek Vrhelního soudu v Praze ze dne 31. 5. 1995, sp. zn. 3 Cz 57/92). Zdejší soud má za to, že tento civilistický požadavek je obecně použitelný rovněž pro veřejné právo; tím se samozřejmě nepopírá prioritizace zvláštních úprav, např. právní úpravy vodních děl. Na většinu vodních děl (staveb) jistě nelze uvedený závěr aplikovat mechanicky, je však možno z něj vyjít a zejména je třeba nastavit limit, po jehož překročení se z něčeho již stává stavba (konkrétně ve vztahu k jezu a náhonu), a tím i limit, po jehož ztrátě něco přestává být stavbou (samozřejmě: konkrétně ve vztahu k jezu a náhonu) [rovněž zde lze využít původní dokumentaci].

Dokud si správní orgány dostatečně neujasní a srozumitelně nevyjeví, k jakému konkrétnímu účelu má sloužit předmětný jez a předmětný náhon a zda si i v současné době schopnost sloužit těmto účelům uchovaly nebo zda ji přechodně či trvale ztratily, a dokud si správní orgány dostatečně neujasní a srozumitelně nevyjeví, v jakém stadiu rozestavěnosti předmětný jez a předmětný náhon jako stavba vznikly a tedy v jakém stadiu destrukce by přestaly být stavbou, a dokud za použití těchto parametrů a kritérií nevyhodnotí současný faktický stav jezu a náhonu, nelze vést smysluplný spor o to, zda v pochybnostech o tom, zda jde o vodní dílo (§ 55 odst. 4 vodního zákona), mělo být rozhodnuto tak či onak.

VI.3 Další námítky

V důsledku postupu správních orgánů tu není prostor pro vypořádávání se soudu s dalšími námitkami žalobce. Pokud by se do toho soud pustil, konal by povýtce předčasně a nadbytečně. Je nejprve na správních orgánech, aby na svrchu uvedené otázky předložily řádně odůvodněné odpovědi. Lze doufat, že se tak případ pročistí, oddělí se relevantní argumenty od vedlejších.

Ani to ovšem nic podstatného nemění na požadavcích na správní orgány stran hodnocení podkladů pro rozhodnutí a kvality odůvodnění rozhodnutí, když z judikatury správních soudů je zde na místě připomenout zejména tyto ustálené názory: *„Správní orgán je oprávněn, ale i povinen odpovědně vážit, které důkazy je třeba provést, zda je potřebné stav dokazování doplnit a posuzovat důvodnost návrhů stran na doplnění dokazování. Zásada volného hodnocení důkazů neznámá, že by bylo rozhodujícímu orgánu dáno na výběr, které z provedených důkazů vyhodnotí a které nikoli a o které opře skutkové závěry a které opomene.“* [rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2009, čj. 5 As 29/2009-48], *„Závěry správního orgánu o skutkové stránce věci musí vyplynout z racionálního myšlenkového procesu odpovídajícího požadavkům formální logiky, v jehož rámci bude*

důkladně posouzen každý z provedených důkazů jednotlivě a zároveň budou veškeré tyto důkazy posouzeny v jejich vzájemné souvislosti. Tato úvaha musí být v konečném rozhodnutí přezkoumatelným způsobem vyjádřena a plně podléhá kognici správních soudů.“ [rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2008, čj. 5 Afs 5/2008-75, publikovaný pod č. 1702/2008 Sb. NSS] a *„Z odůvodnění rozhodnutí musí být seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů a – v případě rozhodování o relativně neurčité sankci – jaké úvahy jej vedly k uložení sankce v konkrétní výši.“* [rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 2. 1993, čj. 6 A 48/92-23, publikovaný pod č. 27/1994 ve Sbírce soudních rozhodnutí ve věcech správních – příloze časopisu Správní právo, rok 1994. č. 2, s. 90/XXVIII až 93/XXXI].

Ohledně dokazování před správním soudem lze pak pro informaci účastníků řízení připomenout i tento právní názor: *„Dokazování má ve správním soudnictví poněkud odlišný charakter než v řízení občanskoprávním, trestním či správním. Jak správně připomíná městský soud v napadeném rozsudku, podle § 75 s. ř. s. vychází soud ze skutkového stavu zjištěného správním orgánem v době, kdy správní orgán vydal rozhodnutí, neboť jinak by posuzoval jiný skutkový stav, než činilo přezkoumávané rozhodnutí. Soud tak pouze zjišťuje, zda správní orgán zjistil skutkový stav dostatečně a úplně a zda rozhodl v souladu se zákonem. V případě nedostatků ve skutkových zjištěních soud posuzuje, v jakém rozsahu je třeba dokazování doplnit. Zjistí-li, že je nutné ověřit jen některé skutečnosti, případně dokazování doplnit v malém rozsahu, učiní tak. Je-li však třeba dokazování doplnit rozsáhlejším způsobem, zruší rozhodnutí žalovaného a vrátí mu věc k dalšímu řízení.“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2007, čj. 2 Afs 105/2006-90).

K žalobcem označeným rozhodnutím Krajského úřadu Olomouckého kraje a Městského úřadu Litovel lze jen podotknout, že zatímco k aktuálně řešené kauze u Čoubova mlýna má soud k dispozici řadu poznatků, ohledně Polického rybníka a pravobřežní hrázky vodního toku Malá Voda se soudu dostalo toliko těch údajů, které jsou obsaženy v inkriminovaných rozhodnutích. Za tohoto stavu věci nelze přitakat ani žalobci v tom, že tu byla porušena zásada legitimního očekávání či materiální rovnosti účastníků řízení (zakotvená v § 2 odst. 4 správního řádu), ale ani žalovanému správnímu orgánu v tom, že uvedená rozhodnutí s předmětným řízením *absolutně* nesouvisejí; sice s ním nesouvisejí, ale mohou být i pro předmětnou věc inspirativní.

VII. Celkový závěr a náklady řízení

Jelikož žaloba byla z uvedených důvodů shledána důvodnou, soud podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil pro nezákonnost a vady řízení napadené rozhodnutí žalovaného a ze stejného důvodu podle § 78 odst. 3 s. ř. s. zrušil i rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které mu předcházelo [neboť uvedené nedostatky nejsou bez újmy instance odstranitelné jen aktivitou odvolacího správního orgánu], a podle § 78 odst. 4 s. ř. s. současně vyslovil, že věc se vrací k dalšímu řízení žalovanému.

Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je správní orgán v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

Účastníci řízení souhlasili s rozhodnutím soudu o věci samé bez jednání.

Žalobce, který měl ve věci plný úspěch, má podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. proti žalovanému správnímu orgánu, který ve věci úspěch neměl, právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem v celkové výši **17.600,- Kč**, skládající se ze zaplaceného soudního poplatku za žalobu ve výši 3.000,- Kč a za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě ve výši 1.000,- Kč, z odměny advokáta za čtyři úkony právní služby po 3.100,- Kč podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu (= 12.400,- Kč) a z náhrady hotových výdajů – výdajů na vnitrostátní poštovné, místní hovorné a přepravné za čtyři úkony právní služby po 300,- Kč podle § 13 odst. 1 a 3 advokátního tarifu (= 1.200,- Kč). Za úkony právní služby podle § 11 odst. 1 advokátního tarifu se považují 1) převzetí a příprava zastoupení, 2) žaloba, 3) replika a 4) vyjádření datované dne 26. 8. 2015. Ke splnění povinnosti nahradit náklady řízení bylo žalovanému určeno platební místo podle § 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. a stanovena přiměřená lhůta podle § 160 odst. 1 části věty za středníkem o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. (s přihlédnutím k možnostem žalovaného tuto platbu realizovat).

Náhrada nákladů řízení osobám zúčastněným na řízení se řídí ust. § 60 odst. 5 s. ř. s., podle něhož má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil [věta první], z důvodů zvláštního zřetele hodných může jí soud na návrh přiznat právo na náhradu dalších nákladů řízení [věta druhá]. V daném případě soud osobám zúčastněným na řízení žádnou povinnost neuložil, jen jim umožnil realizaci jejich práv. Současně nebyly osobami zúčastněnými na řízení tvrzeny, ani soudem z povinnosti úřední shledány žádné důvody hodné zvláštního zřetele. Vzhledem k tomu bylo rozhodnuto, že žádná z těchto osob nemá na náhradu nákladů řízení právo.

P o u č e n í : *Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost do dvou týdnů po jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.*

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Plzni dne 30. listopadu 2015

JUDr. PhDr. Petr KUCHYNKA, Ph.D., v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Helena Kovářiková